

Szegedi Törvényszék

A Szegedi Törvényszék dr. Ivány Borbála ügyvéd [REDACTED] által [REDACTED] alatti tartózkodási helyű felperesnek – a [REDACTED] által képviselt Szegedi Fegyház és Börtön 6724 Szeged, Mars tér 13. szám alatti székhelyű alperes ellen – személyiségi jogok megsértésének megállapítása és egyéb iránti perében meghozta a következő

ítéletet:

A bíróság a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 (tizenöt) napon belül 100.000.- (Egyszázezer) forint + ÁFA, összesen 127.000.- (Egyszázhuszonhétezer) forint perköltséget.

A 120.000.- (Egyszázhuszezer) forint kereseti illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül a Szegedi Ítéltáblához címzett, de jelen bíróságnál – a kötelező jogi képviseletre tekintettel – jogi képviselő útján, írásban, elektronikus úton előterjeszthető fellebbezésnek van helye.

A törvényszék hiánypótlási felhívás kiadása nélkül visszautasítja a nem jogi képviselő útján és nem elektronikus úton vagy elektronikus úton, de nem a Dáptv.-ben és annak végrehajtási rendeleteiben meghatározott módon előterjesztett fellebbezést.

A törvényszék tájékoztatja a feleket, hogy a másodfokú bíróság tárgyaláson kívül bírálja el a fellebbezést, kivéve, ha bármelyikük tárgyalás tartását kéri vagy azt a bíróság indokoltnak tartja, vagy tárgyaláson fogatosítható bizonyítást kell lefolytatni. A fellebbező félnek a fellebbezésében kell előterjesztenie a tárgyalás tartására irányuló kérelmét. A fellebbező fél ellenfele a fellebbezés kézbesítésétől számított 15 napon belül tárgyalás tartását kérheti.

A felek kérelme alapján sem kell tárgyalást tartani, ha az elsőfokú bíróság ítéletét az eljárás megszüntetése vagy az eljárási szabálysértés miatti kötelező okból kell hatályon kívül helyezni, a fellebbezés csak a perköltség viselésére vagy összegére, illetve a meg nem fizetett illeték vagy az állam által előlegezett költség megfizetésére vonatkozik, továbbá csak a teljesítési határidővel, a részletfizetés engedélyezésével vagy az előzetes végrehajthatósággal kapcsolatos, valamint, ha kizárólag az ítélet indokolása ellen irányul.

Indokolás

Tényállás

A bíróság a keresetlevél, az ellenkérelem, a felek írásbeli és szóbeli nyilatkozatai, [REDACTED] tanúk vallomása és az egyéb csatolt okiratok alapján az alábbi tényállást állapította meg:

- [1] A felperest az ellene folyamatban volt büntetőeljárás eredményeként a bíróság végrehajtandó szabadságvesztésre ítélte. A felperes a büntetése letöltését 2019. [REDACTED] napján kezdte meg és 2019. [REDACTED] napjától 2020. [REDACTED] napjáig a Büntetésvégrehajtás Központi Kórházában Tökölön tartózkodott, majd átszállították az alperes Nagyfa-Algyői Objektumába a krónikus utókezelő részlegére.
- [2] A felperes 2021. [REDACTED] napján agyvérzést kapott, emiatt a Berettyóújfalui Büntetésvégrehajtás Egészségügyi Központjába szállították. 2021. [REDACTED] napjától ismételten az alperes krónikus utókezelő részlegén került elhelyezésre és onnan 2022. [REDACTED] napján feltételesen szabadult.
- [3] A felperesnek több, még a szabadságvesztés büntetését megelőzően kialakult egészségügyi problémája van. Inkontinens, vizeletét és székletét nem tudja tartani, állandóan pelenkát használ. Idült COPD betegségben szenved, amely a tüdőben lévő légutak tartós beszűkülésével jár, a károsodás visszafordíthatatlan, folyamatos prevenció és kezelés szükséges az állapota fenntartásához. A büntetésvégrehajtás tököli kórházában kiállított zárójelentés szerint a [REDACTED] Egészségügyi Központ Alvásdiagnosztikájánál elvégzett vizsgálatok súlyos fokú alvási apnoe szindrómát igazoltak, amely alapján CPAP (légzésszabályozó készülék) beállítását írták elő a felperes számára. A [REDACTED] Klinikai Központ Neurológiai Klinika Alvászavar szakrendelésén kiállított ambuláns kezelőlap megerősítette az alvási apnoe fennállását és a [REDACTED] Egészségügyi Központ Alvásdiagnosztikája által javasolt Joyce Easy Mask használatát. A felperesnél 2017-ben gerincsérvet állapítottak meg és csigolyaközi porckorong rendellenességét. Fél oldala lebénult, bal kezét érdemi mozgásra nem tudja használni. Jární két ember segítségével képes. 4 alkalommal volt stroke-ja, legutóbb 2021. [REDACTED] ben. [REDACTED] hallókészüléket visel. Teljes önellátásra nem képes, közlekedéséhez kerekesszéket kell igénybe vennie. Állapota miatt számos gyógyszert szed.
- [4] Az alperes krónikus utókezelő részlegén általában 60-63 fogvatartottat helyeznek el. A felperes a szabadságvesztésének büntetése alatt, amikor az alperesnél volt, általában 6 személyes zárkában került elhelyezésre, az egyikben a felperessel egyidőben még egy kerekesszékes közlekedő volt.
- [5] Az alperes krónikus utókezelő részlegén 2 darab 1 személyes úgynevezett elkülönítoszoba került kialakításra. Ide azokat a rabokat helyezik el, akiknél szükséges a karantén elrendelése, vagy olyan súlyos egészségi állapotban vannak, amely ezt indokoltá teszi.
- [6] A felperes 2021. december 20. napját követően a berettyóújfalui intézményből történő visszaszállítása után került elhelyezésre 1 személyes zárkában, amelyhez külön fürdő és mellékhelyiség is tartozik. 2022. január 24. napjától az 1 személyes szobából áthelyezték az összesen 6 személy elhelyezésére szolgáló szobába.
- [7] Az alperes krónikus utókezelő részlegében a több személy elhelyezésére szolgáló szobákhoz külön tusoló és mellékhelyiség kialakítására nem került sor. Az épület azonos szintjén találhatóak a tusolók és wc-k.
- [8] A fürdésre szolgáló helyiségben a tusolók egymástól fallal elválasztottak és függöny használata is biztosított. A mozgáskorlátozottak részére 1 tusoló került akként kialakításra, hogy abban a kerekesszékből át tudják magukat emelni egy tusolószékre. A 3 wc-ből 1 darab

akadálymentesített, amely nincs elkülönítve a nem mozgáskorlátozottak által igénybe vehetőektől.

- [9] A mozgáskorlátozottak által is igénybe vehető tusoló és mellékhelyiség használata gyakran nem biztosított, mivel a fogvatartottak egy része nem az arra kijelölt helyen dohányzik, hanem a mellékhelyiségben, elfoglalva a mozgáskorlátozottaknak kialakított részeket is.
- [10] A felperes a mellékhelyiségben dohányzók, a velük kialakult konfliktusok miatt a pelenkáját az egyébként az alvásra és étkezésre is szolgáló szobában cserélte, amely a zárkátársaival okozott konfliktusokat. Abban az esetben, ha a zárkában cserélte ki a pelenkát, nem volt biztosított a tisztálkodás, vagy ugyancsak a szobában lavórban oldotta azt meg. A konfliktusok elkerülése érdekében több alkalommal éjszaka vette igénybe a fürdőszobát.
- [11] Az alperes a krónikus utókezelő osztályon rendszeresen ellenőrzi a szabályok betartását. Ha szabályszegést észlel fegyelmi eljárásokat folytat le az elkövetőkkel szemben. Ugyancsak eljárások lefolytatására kerül sor, ha a fogvatartottak jelzik, hogy ki, mikor és milyen szabályszegést követett el. A felperes bejelentéseinek kivizsgálására is sor került.
- [12] A felperes naponta 2 darab pelenkát kapott, ha továbbiakra is szüksége volt a krónikus utókezelő részlegen dolgozó személyzettől kellett kérni. A dolgozók elfoglaltsága miatt gyakran előfordult, hogy később kapta meg, minthogy szükség lett volna rá. A felperes írásbeli kérelmére 2021. [REDACTED] napjától kezdődően megfelelően korrigálták a mennyiséget és azt naponta átadták a felperesnek.
- [13] A felperes a pelenka cserét, a szükséges tisztálkodást egyedül is el tudta végezni. Segítséget az osztályon dolgozóktól és a mellékük munkavégzésre beosztott elítéltektől nem kért, mert megalázó számára, hogy életének az intim mozzanatait mások előtt, a segítségükkel végezze el.
- [14] A felperes részére a súlyos fokú alvási apnoe szindróma miatt indokolt volt a CPAP készülék és a Joyce Easy Mask használata. A [REDACTED] Központi Kórház zárójelentése szerint a CPAP készülék beállítása és megrendelése érdekében visszarendelték, amelyre 2020. április hónapban kellett volna sor kerülnie, de csak 2021. szeptembert 17. napján történt meg a vizsgálat a covid időszakra irányadó rendelkezések miatt. A [REDACTED] Egyetem 2021. december 10. napján kelt ambuláns kezelőlapjában rögzítettek szerint a felperesnél alvásvizsgálat során súlyos fokú alvásfüggő légzésszavar igazolódott, de a CPAP készülék NEAK támogatással történő felírására nem jogosult, a vizsgálat időpontjában érvényes rendeletek alapján [REDACTED] [REDACTED] Javaslatként tartalmazza a zárójelentés a CPAP készülék használatát [REDACTED] nyomással, továbbá Joyce Easy Maszk-kal. A zárójelentésben rögzítésre került, hogy a készülék és a maszk beszerzését követően a felperes telefonon kérjen időpontot a laboratóriumban 2 hónapos kontroll vizsgálatra.
- [15] Az alvássegítő készüléket a Magyar Máltai Szeretetszolgálat 2022. január 2. napján küldte meg a felperesnek, aki 2022. február 2. napjától használta, mert az alperes ekkor adta át azt a részére.

A felperes keresete, az alperes ellenkérelme

- [16] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette az emberi méltósághoz, a testi és lelki egészséghez és a magánélethez fűződő személyiségi jogait, mert nem biztosította számára az egészségi és fizikai állapotának megfelelő fizikai feltételeket. Kérte, hogy magánlevélben kérjen bocsánatot a jogsértésért és tiltsa el a további jogsértéstől. Kérte továbbá, hogy a bíróság kötelezze az alperest 2.000.000.- forint sérelemdíj és annak késedelmi kamata megfizetésére, továbbá a perrel kapcsolatban felmerült költségek megfizetésére. Érvelése szerint a legintimebb cselekvéseit, így a vizelet és székletürítés, illetve az ürítést követő tisztálkodást fizikai akadályok miatt nem tudta emberi elfogadható

formában elvégezni, arra kényszerült, hogy ezt társai előtt, velük egy légtérben jelenlétükben szemük láttára tegye és mindez súlyosan sérti az emberi méltósághoz fűződő jogát. Hangsúlyozta, hogy mindez az alsóbbrendűség érzetét kelti, ami alkalmas a megalázására. Azok a körülmények, amelyek az alperesi bv. intézetben tapasztalhatóak voltak, a felperes arra kényszerült, hogy mások előtt ürítsen, tisztálkodásra nem volt azonnali lehetősége, az ürülék eltávolításának nem volt megfelelő módja. Mindez nyilvánvalóan olyan helyzet, amely szégyenérzetet okoz, önmaga és társai előtt is lealacsonyító helyzetbe hozza az érintettet. A magánélethez fűződő jog sérelme kapcsán hangsúlyozta, hogy függetlenül attól, hogy a felperes szabadságvesztés büntetését töltötte, a magánszférához fűződő jognak bizonyos mértékben érvényesülnie kell. Az alperesnél uralkodó aktuális körülmények, megalázó bánásmódot is teremtettek azzal, hogy mások előtt alapvetően zárt, intim, a magánélet legbelsőbb részéhez tartozó tevékenységeket kellett a felperesnek mások előtt végrehajtani, amely körülmény nemcsak az ő számukra, hanem önmaga előtt is lealacsonyító volt. Az alperes nem biztosította a felperes részére a személyi higiénia gyors és viszonylagos privát lehetőségét, mindez pedig alkalmas a magánélethez fűző jogsérelme megállapítására. A felperesnek a testi és lelki egészséghez fűződő alapjogát a szabadságvesztés büntetés révén az állam jogszerűen korlátozhatja, ugyanakkor azonban a perbeli esetben ez túlment a szükséges mértéken. A megalázó bánásmód, az emberi méltóságot sértő állapot hónapokon keresztül való fennállása egyértelmű, hogy alkalmas a testi és lelki egészség sérelmének a megállapítására. A nem kezelt apnoe-nak számos egészségügyi következménye lehet. Az, hogy az alperes ellehetetlenítette, hogy a felperes légzéssegítő készüléket használjon sértette, illetve súlyosan veszélyeztette a felperes testi egészséghez fűződő jogát. A felperes hangsúlyozta, hogy az alperesnek lehetősége és törvényi kötelezettsége lett volna arra, hogy olyan körülményeket teremtsen, amelyek biztosítják a felperesnek a megfelelő privát szférát, ahhoz, hogy emberi méltóságát nem sértő bánásmódban részesüljön. Biztosítani kellett volna azt, hogy szabadabban hozzáférhessen a mozgássérült wc-hez, a fürdőhöz, amelyhez a dohányzás tilalmának betartását kellett volna szigorúbban ellenőriznie az alperesnek. Biztosítani kellett volna a felperes részére egy egyéni, vagy kétszemélyes elhelyezést. Azzal, hogy az alperes nem szállította ki a felperest az alvászsegítő készülékhez szükséges vizsgálatokra, jogsérelmet okozott. Az alperesnek a mulasztásai eredményezték azt, hogy jogsértő helyzet alakult ki, amelyek hónapokig fennálltak és sértették a felperes alapvető jogait. A sérelemdíj kapcsán rámutatott arra, hogy a felperes jogsérelmei súlyos mértékűek, napi rendszerességgel ismétlődtek és hosszú időn keresztül fennálltak, továbbá a jogsértések minden esetben felróhatóak az alperesnek. A kialakult huzamosabb ideig fennálló helyzet jelentős negatív pszichés hatást gyakorolt a felperesre és ez a 2.000.000.- forint összegű sérelemdíjjal kompenzálható.

- [17] Az alperes ellenkérelmében elsődlegesen az eljárás megszüntetését kérte arra hivatkozással, hogy egy megelőző eljárást kellett volna lefolytatni, amelyre nem került sor. Érdemben vitatta a felperes keresetének jogalapját és összecszerűségét. Érvelése szerint a felperesnek a szabadságvesztés büntetése alatt megfelelően biztosítva volt a mellékhelyiségek használata, saját maga döntött akként, hogy a pelenkát a mellékhelyiség helyett a zárkájában cseréli ki. A fürdő használata megfelelően biztosított volt, az akadálymentesített, a tusolók akként kerültek kialakításra, hogy azt kerekesszékekkel közlekedő mozgáskorlátozott személyek is igénybe vehették. A pelenkával kapcsolatban azzal érvelt, hogy biztosították a felperes részére a megfelelő mennyiséget, ha kért, azt a személyzet rendelkezésére is bocsátott. A légzéssegítő készülékkel kapcsolatban kiemelte, hogy a [REDACTED] Egészségügyi Központ Alvásklinikájának tájékoztatása szerint a vizsgálat elvégzésére 140.000.- forint mellett volt lehetőség. Hangsúlyozta azt is, hogy a koronavírus járvány miatt az alvásdiagnosztikai vizsgálatok szüneteltek. A vizsgálat elvégzésére 2021. október 21. napján került sor és a

tájékoztatás szerint költség előlegezése mellett lehetett volna a készüléket beszerezni. A felperes 2021. június - július hónapban vette fel a kapcsolatot a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal a készülék ingyenes beszerzése érdekében és az alperes rendszerében 2022. január 5-én került sor az alvászsegítő készülék iránti kérelem továbbítására. A készülék a Magyar Máltai Szeretetszolgálat segítségével beszerzésre került és 2022. február 2. napjától a készüléket a felperes engedéllyel használhatta. Az összecszerűség kapcsán kiemelte, hogy az túlzott mértékű, a felperes nem igazolta olyan mértékű nem vagyoni hátrány bekövetkezését, amely az általa kér sérelemdíjjal lenne kompenzálható.

A bíróság döntése és indokai

A kereset alaptalan.

- [18] Nem helytálló az alperesnek a per megszüntetése iránti kérelme. A Bvtv. 143. § (1) bekezdése egyértelműen tartalmazza, hogy az elítélt kárigényét – kivéve, ha szabadult – annál a büntetésvégrehajtási szervnél terjesztheti elő, ahol a kár bekövetkezett, más gazdálkodó szervezetnél végzett munkáltatás során annál a büntetésvégrehajtási szervnél, amely a szerződést a gazdálkodó szervezettel megkötötte.
- [19] A felperes 2022. [REDACTED] napján szabadult, a keresetét 2023. [REDACTED] napján terjesztette elő, azaz az igénye érvényesítésekor már szabadlábon volt, ezért az idézett rendelkezés értelmében a peres eljárást egyéb más eljárásnak nem kellett megelőznie.
- [20] A felek közötti jogviszonyban nem biztosított a közigazgatási bírói út, ezért az ennek hiányára történő alperesi hivatkozás irreleváns.
- [21] A Ptk. 2:42. § (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét, így különösen a magán és családi élet, az otthon, a másokkal való – bármilyen módon, illetve eszközökkel történő – kapcsolattartás és a jó hírnév tiszteletben tartásához való jogát szabadon érvényesíthesse és hogy abban őt senki ne gátolja. A (2) bekezdés rögzíti generál klauzulaként, hogy az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak.
- [22] A Ptk. 2:43. §-a sorolja fel a nevesített személyiségi jogokat, amely szerint többek között a személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen a) az élet, a testi épség és az egészség megsértése, b) a magánélet megsértése.
- [23] A felperes abban látta személyiségi jogai, így az emberi méltósághoz, a testi és lelki egészséghez és a magánülethez fűződő joga megsértését, hogy az alperes a szabadságvesztés büntetése alatt nem biztosította számára a megfelelő fizikai körülményeket, amely a fizikai, egészségi állapota kezeléséhez, fenntartásához szükséges lett volna.
- [24] A személyiségvédelem körében a védendő jogi tárgy, az emberi személyiség egyénenként különböző. A személyiségi jogok megsértésével okozott sérelmek nagysága és köre személyenként különbözhet. Vitatható azonban, hogy az emberi méltóságból levezethetőek-e olyan érdekek, melyeket a jogszabály kifejezett védelemben nem részesít sem általános, sem eseti jelleggel, azonban a társadalom tagjai számára mégis fontos érdekként jelennek meg. Az érdekek és a személyiségi jogok közötti határvonal megtalálása sok esetben nehézséget jelenthet. A kellemetlenség érzet, időkiesés, harag, idegesség, bosszú olyan érzelmek, melyek elkerüléséhez alapvető érdeke fűződik minden embernek, azonban nem csupán bizonyításuk, biztosításuk, de védelmük is meglehetősen kérdéses. Bár elfogadjuk, hogy az ember, mint érző lény szükségképpen igényli a természetes jólétet, a fizikai és mentális egészség mellett az ép érzelmi állapotot, kifejezett óvatossággal kell közelíteni minden olyan igényhez, amely a felsorolt kellemetlenségekre alapozva kíván személyiségvédelmi eszközöket alkalmazni.
- [25] Az emberi méltósághoz fűződő jog a személyiségi jogok anyajogának tekinthető. A Ptk. által nevesített egyes személyiségi jogok ebből vezethetőek le, így a felperes által állított testi és

lelki egészséghez fűződő és a magánélethez fűződő jog is. Fő szabály szerint a személyiségi jog körébe tartozó bármely jog sérelmét eredményező magatartás jogellenes, amit azonban jogszabályi felhatalmazás kizárhat. Ilyen felhatalmazást biztosít a szabadságvesztés büntetés letöltésének időszaka is.

- [26] A 2013. évi CCXL. törvény a büntetések, az intézkedések egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési eljárás végrehajtásáról (továbbiakban. Bv.tv.) 1. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a büntetésvégrehajtás feladata a büntetési célok érvényesítése a büntetés, illetve az intézkedés végrehajtásán keresztül azzal a célkitűzéssel, hogy a végrehajtás során az egyéniesítés szempontjait biztosítani kell annak érdekében, hogy az megfelelően szolgálja az egyéni megelőzési célok elérését. A 7. § (1) bekezdése értelmében a büntetésvégrehajtási jogviszony a büntetés, az intézkedés, az egyes kényszerintézkedések, a rendbíróság helyébe lépő elzárás, a szabálysértési elzárás végrehajtása alatt – ide értve annak előkészítését és a fogvatartásba vétel érdekében megtett intézkedéseket is – a végrehajtásért felelős szerv a végrehajtásban közreműködő más szerv és az elítélt, illetve az egyéb jogcímen fogvatartott között fennálló jogviszony, amely meghatározza a végrehajtásért felelős szervek, a végrehajtásban közreműködő más szervek és személyek feladatait, valamint az elítélt, illetve az egyéb jogcímen fogvatartott jogait és kötelezettségeit és azok érvényesítésének módját. A büntetésvégrehajtási jogviszony jellegéből eredően a (2) bekezdésben foglaltak szerint a végrehajtás során az elítéltet és az egyéb jogcímen fogvatartottat jogszabályban meghatározott sajátos jogok és kötelezettségek illetik meg, illetve terhelik. A Bvtv. hatálya alá tartozó személyi szabadság elvonásában érintett személyek alkotmányos jogi helyzete jelentős mértékben átalakul, aminek oka az a megváltozott élethelyzet, amelybe az arra jogosult hatóság döntése alapján kerülnek. Ezt a sajátos státuszt a büntetésvégrehajtási jogviszonnyal lehet jellemezni. Jellegét tekintve a büntetésvégrehajtási jogviszony hierarchikus jogviszony, annak egyik oldalán az állam által delegált hatáskörben a végrehajtásért felelős szervezet, mint a központi büntetőhatalom kizárólagos birtokos helyezkedik el, míg a másik pozícióban az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott áll. A jogviszony jellegéből következik, hogy a feleket – a szabadságelvonásból fakadó helyzetre figyelemmel – sajátos jogok illetik meg és kötelezettségek terhelik. A sajátos jogviszony jellemzője tehát, hogy az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott részére biztosított jog a végrehajtásért felelős szerv oldalán kötelezettséget teremt, míg az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartottat terhelő kötelezettség teljesítése érdekében a végrehajtásért felelős szerv minden törvényes eszközzel köteles fellépni. Az elítéltet és az egyéb jogcímen fogvatartottakat, mint a büntetésvégrehajtási jogviszony egyik alanyát a szabadságelvonással szükségképpen együtt járó túréti kötelezettség jellemzi, amely azonban nem eredményezheti, hogy az alapvető emberi jogaik sérüljenek. Ugyanakkor ki kell jelenteni, hogy a sajátos élethelyzetből fakadó és szigorú életrendhez köthetően megjelenő egyes körülményeket, amelyeket megél a fogvatartott, nem lehet sérelemként azonosítani.
- [27] A Bv.tv. 83. § (4) bekezdése akként rendelkezik, hogy a szabadságvesztés végrehajtása során – a szabadságvesztés végrehajtási fokozatára és az elítélt kategória besorolására a bv. intézet rendjére és biztonságára figyelemmel – törekedni kell arra, hogy az elítélt életkörülményei közelítsenek a szabad élet általános körülményeihez és ezáltal a szabadságvesztés káros hatásai enyhíthetők, illetve ellensúlyozhatók legyenek. Az (5) bekezdés szerint a szabadságvesztés végrehajtása során a végrehajtás rendjének megtartásához és a büntetésvégrehajtás feladatainak ellátásához szükséges fegyelem érvényesül. Ezt lehetőleg az elítélt önkéntes jogkövetésével, vele együttműködésben kell biztosítani.
- [28] A 118. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés szerint a szabadságvesztés végrehajtás alatt az elítélt elveszti a személyi szabadságát, köteles eltérni a végrehajtás tényéből eredően egyes alapvető jogainak és a jogszabályok által biztosított egyéb jogosultságainak szünetelését,

korlátozását, módosulását. Az Alkotmánybíróság az 5/1992. (I.30.) AB határozatában kifejtette, hogy „az alapvető emberi jogokba való beavatkozás jogalapját a büntetőeljárásban hozott jogerős ítélet teremti meg, a tényleges korlátozás, a beavatkozás azonban a végrehajtás menetében történik. Az egyének helyzetében jogilag ugyan az elítélés, ám ténylegesen a végrehajtás ténye váltja ki az érzékelhető változást”. Ahhoz, hogy egy alapjog korlátozását alkotmányosnak tekinthessünk, a korlátozásnak meg kell felelnie az arányosság követelményének. A jogkorlátozás tehát az adott cél elérésére alkalmas és egyúttal legenyhébb eszközt kell alkalmazni. Ez azt jelenti, hogy az elítéltek vonatkozásában csak azokat a jogokat, jogosítványokat és csak olyan mértékben lehet megvonni, illetve korlátozni, amelyek a cél elérése érdekében nélkülözhetetlenek. A Bvtv-ben lefektetésre került, hogy az elítélt jogainak gyakorlása, illetve az elítélti kötelezettségek teljesítése az elítélt oldalán a fogva tartó intézettel való együttműködési kötelezettséget keletkeztet (Bvtv. 118. § (4) bekezdés).

[29] A felperes keresetében abban látta a személyiségi jogainak a megsértését, hogy az alperes a krónikus utókezelő részlegén nem biztosított számára olyan fizikai körülményeket, amelyek a fizikai és egészségi állapota kezeléséhez, fenntartásához igazodott volna és emiatt sérültek az emberi méltósághoz, a testi és lelki egészséghez és a magánélethez fűződő joga. Kifogásolta, hogy az inkontinenciája miatt állandóan viselt pelenka kicserélésére a zárkában került sor, amely egyrészt számára volt megalázó, mivel legintimebb élethelyzete tárult fel mások előtt, másrészt zavarta a cellatársait, akik emiatt negatívan nyilvánultak meg, mivel nem tudta igénybe venni a pelenkacserére alkalmas mozgáskorlátozott wc-t és tusolót, amiatt, hogy ott esetenként nem mozgáskorlátozott fogvatartottak tartózkodtak, dohányoztak. Miután panaszt tett az ott tartózkodásuk miatt, atrocitások érték, durván beszólogattak neki, egyéb módon is akadályozták a mozgását. Ezért kényszerült arra, hogy a pelenkacserét a zárkában hajtsa végre. Akadályozott volt a pelenkacserét követő tisztálkodás is, mert a mozgáskorlátozottaknak kialakított tusolóban olyanok dohányoztak, tartózkodtak, akik miatt nem tudott bemenni és az őt atrocitások miatt nem is kívánt odamenni. Kiemelte, hogy egészség állapota lehetővé teszi a pelenkacserét, az azt követő tisztálkodást és nem kívánta ahhoz az alperes alkalmazottainak vagy a segítségként beosztott fogvatartottak segítségét igénybe venni, miután ez életének egy intim részlete.

[30] A peres eljárásban tanúként meghallgatott [REDACTED] tanúvallomása szerint, aki ugyancsak az alperes utókezelő részlegén töltötte büntetését abban az időszakban, amikor a felperes, kevés az ápoló, akikhez pár segítő csatlakozik, akik ugyancsak szabadságvesztés büntetésüket töltik. Nyilatkozatában kitért arra, hogy amennyiben kérnek segítséget az arra rászoruló fogvatartottak, azt megkapják, több alkalommal azonban várni kell a létszáම්hiány miatt. Alátámasztotta a felperesnek azt a hivatkozását, hogy a kórházi részlegén kialakított tusolót, wc-t és az ott található mozgáskorlátozottak használatára szolgáló tusolót és wc-t is azok a fogvatartottak, akik nem mozgáskorlátozottak, dohányzásra használják. Nyilatkozatában kitért arra is, hogy a szabályszegést rendszeresen jelezték az alperes dolgozóinak és több alkalommal a rendbontásban résztvevők ellen fegyelmi eljárás indult. Nyilatkozata szerint a részlegén sok a súlyos állapotú fogvatartott és az ő ellátásuk miatt a kevésbé súlyos állapotúaknak várni kellett a segítségre, amit ahogy lehetőség volt, az arra rászoruló fogvatartottak megkapták. Ugyancsak alátámasztotta, hogy a felperessel és a hasonló állapotban lévő rabokkal szemben a többiek részéről jellemző volt a beszólás, mocskolódás, nem megfelelő hangnem használata. Ugyanakkor kitért arra is, hogy ha szükséges volt, akkor a rabtársak is segítettek egymásnak. Olyan konkrétumokat, amely a felperes személyére vonatkoztak, tehát a vele kapcsolatos atrocitások, bántalmazások, beszólások nem tudott nyilatkozni, előadása általánosságban az elkülönítőn uralkodó állapotokról szólt.

- [31] [REDACTED] előadása ugyancsak alátámasztotta, hogy a tusolót és a wc-t rendszeresen használják dohányzásra a fogvatartottak, holott az tilos és azt is, hogy több alkalommal a mozgáskorlátozott fogvatartottakat atrocitás éri a többi fogvatartott részéről, meg nem engedhető hangnemet használnak velük szemben. Az ápolók részéről a segítségnyújtást ugyancsak alátámasztotta, amelyet azonban akként jellemzett, hogy függ az ápoló személyétől. Kitért arra is, hogy a szabályszegések miatt rendszeresen indultak fegyelmi eljárások, ugyanakkor azonban ez nem akadályozta meg a további rendzavarásokat. Saját maga is kerekesszékekben közlekedik és ugyancsak inkontinens hasonlóan a felpereshez, több alkalommal a zárkában cseréli a pelenkáját, amellyel kapcsolatban ő is akként nyilatkozott, hogy végtelenül megalázó.
- [32] [REDACTED] tanú, aki a főnővér volt az adott időszakban az utókezelő részlegen igazolta a felperesnek azt az állítását, hogy napi kettő pelenkát kapott, miután a szabályzat szerint korlátozott a zárkákban tárolható dolgoknak a mennyisége, ott felhalmozni nem lehet. Hangsúlyozta azt is, hogy a perrel érintett időszakra irányadóak voltak a covid járvány korlátozó rendelkezései, amely ugyancsak meghatározta, hogy egy-egy zárkában mit és milyen mennyiségben lehet tartani. Kiemelte, hogy mint a kórtermeket, mint a fürdőket és a wc-t is rendszeresen takarítják és akkor is, ha indokoltá válik. Itt is utalt arra, hogy a covid járvány ideje alatt fokozottan figyeltek a higiéniai körülményekre. Ugyancsak alátámasztotta a felperesnek azt a nyilatkozatát, hogy meg nem engedett helyen került dohányzásra. E körben kiemelte, hogy rendszeresen ellenőrizték az erre igénybe vett területeket, amennyiben valakit tetten értek, azonnal fegyelmi eljárás indult ellene.
- [33] [REDACTED] a körlet parancsnokának nyilatkozata szerint rendszeresen ellenőrzik a felügyelők a közös helyiségeket, erre napi 2-3 alkalommal van lehetőségük az elfoglaltságuktól függően. Abban az esetben, ha valakit tetten érnek, hogy megszegi a dohányzás szabályait, fegyelmi eljárást indítanak ellene. Előadása szerint abban az esetben, ha valamelyik sérelmet szenvedett fél jelezte a dohányzást, az őt ért atrocitást, név szerint megjelölte az elkövetőket, a fegyelmi eljárásokat megindították ellenük. Abban az esetben azonban, ha csak általánosságban tettek panaszt a szabályszegésekről, nyilvánvalóan eljárást nem tudtak indítani, hiszen nem volt kivel szemben. Azt is hangsúlyozta, hogy a felperes által is kiemelt helyszíneken – tusoló, wc – az ellenőrzés részben korlátozott, miután ezeken a helyeken kamerát nem lehet felszerelni, így kizárólagosan személyes ellenőrzés lehetséges az alperes dolgozói részéről, amely napi több alkalommal megtörténik.
- [34] A felperes által közölt adatok szerint 2021. január hónapban 9 alkalommal indult az alperesnél fegyelmi eljárás a dohányzási szabályok megsértése miatt.
- [35] A rendelkezésre álló adatokból tényként állapítható meg, hogy a felperes és a többi fogvatartott részére is 2 darab méretüknek megfelelő pelenka kerül kiosztásra. Abban az esetben, ha több is szükséges egy nap alatt, azt kérniük kell az ápoló személyzettől. A perbeli adatok szerint és ezt a felperes által kihallgatni kért tanúk vallomása is igazolja, a kellő mennyiségű pelenkát kérés esetén megkapták, tény, hogy esetenként az ápolók elfoglaltsága miatt várni kellett. Az is tény, hogy a felperes panaszát az alperes orvosolta és kellő darabszámú pelenkát biztosítottak a részére.
- [36] Itt kell megjegyezni, hogy bíróság csak azokat a tényeket, bizonyítékokat tudja figyelembe venni, amelyeket a jogvita elbírálásához a felek a rendelkezésére bocsátanak, a tanúk elmondanak. Az általánosságban történő nyilatkozatok, a konkrét élethelyzetek, a szabályszegésben résztvevők nevének a hiánya nem alkalmas arra, hogy kétségtelen tényként igazolják valamelyik fél állítást.
- [37] A bíróság a perben rendelkezésre álló adatokat értékelve arra a következtetésre jutott, hogy az alperes a pelenkák számának biztosítása, a fürdő, wc használata során tapasztalható szabályszegések, az olyan magatartások megakadályozása érdekében, amely lehetetlenné

tette, vagy korlátozta, hogy az arra rászoruló fogvatartottak megfelelően használják a mellékhelyiségeket, amennyiben tudomásukra jutott és megfelelő információval rendelkeztek a fegyelmi eljárásokat megindították, intézkedtek az akadályok elhárítása érdekében.

- [38] A büntetésvégrehajtáshoz hozzátartozik, hogy korlátozások érvényesülnek a fogvatartottakkal szemben. Nyilvánvaló, hogy börtönviszonyok között, akkor is, ha az kórházi kezelést és folyamatos orvosi ellátást, ápolást igénylő fogvatartottakról beszélünk, azaz utókezelésről van szó, alkalmazkodni kell a börtönviszonyokhoz, így az, hogy a személyzet nem akkor tudja teljesíteni a fogvatartottak kéréseit amikor az elhangzik, hanem a többiek igényéhez igazodóan elfoglaltságukhoz képest. Ezért nem állapítható meg a személyiségi jogok megsértése azért, mert a felperesnek várnia kellett, hogy megkapja a pelenkát, ha kérte, vagy várnia kellett volna arra, hogy a személyzet segítsen neki a pelenkacserében, vagy az azt követő tisztálkodásban.
- [39] Tény, hogy az eljárás során bizonyítást nyert, hogy a tusolót és a wc-t is a dohányzó fogvatartottak dohányzásra használják, ugyanakkor azonban az is tény és ezzel ellentétes nyilatkozatot a felpere sem tett, hogy az alperes, ha a tudomására jutott eljárásokat indított a szabályszegőkkel szemben, ellenőrzési kötelezettségét teljesítette. Igazolja ezt a felperes által sem vitatott 2021. évi január hónapi fegyelmi eljárások száma. A tanúk vallomásából az is megállapítható, hogy a felperes amennyiben segítséget kér, úgy biztosított lett volna számára a wc és a tusoló használata. A felperes ezzel a lehetőséggel nem élt, így az ebből eredő hátrányokra előnyök szerzése érdekében nem hivatkozhat.
- [40] Mindezeket együttesen értékelve a bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperes a tőle elvárható intézkedéseket megtette a felperes jogainak biztosítása érdekében a börtön korlátozó körülményei között. Olyan magatartást nem tanúsított, amely alapján az lenne megállapítható, hogy a felperes személyiségi jogai sérültek nem vitatva, hogy az alperesnél lévő körülmények alkalmasak arra, hogy a felperes önérzetét, büszkeségét sértsék, de nem aránytalanok azokkal a korlátozásokkal, amely az egyént a szabadság megvonásakor érheti.
- [41] Kifogásolta a felperes a zárkában történő elhelyezését is. Hivatkozott rá, hogy az alperesnél rendelkezésre áll egyszemélyes zárka, amelyhez külön tusoló és wc tartozik. Mind az alperes, mind a felperes által kihallgatni kér tanúk egybehangzóan nyilatkozták, hogy ez az elhelyezési lehetőség valóban biztosított az alperesnél, ugyanakkor azonban oda olyan fogvatartottakat helyeznek el, akiket el kell különíteni a többiektől vagy egészségi állapotuk miatt, vagy azért, mert másik intézményből érkeztek és megfigyelésük szükséges. Tehát ezek a zárkák vagy kórtermek nem állandó elhelyezést biztosítanak a raboknak.
- [42] A felperes személyiségi jogai megsértése látta abban is, hogy az alperes nem biztosította részére az alvászsegítő készüléket a meglévő apnoe betegsége miatt. A csatolt dokumentumokból tényként állapítható meg (5/A/11. számú melléklet), hogy a felperesnél diagnosztizálták az alvási apnoe szindrómát és ezért CPAP beállítása javasolt, valamint ajánlott a Joyce Easy Mask. A zárójelentés azt is tartalmazza, hogy a koronavírus járvány következtében a tervezett vizsgálatok és beavatkozások bizonytalan ideig szünetelnek, így a készülék biztosításához szükséges további vizsgálat is. Rögzítésre került, hogy az zárlat feloldása után, amennyiben az elmaradt vizsgálatok Szegeden nem oldhatóak meg és erről értesítést kapnak, új időpontot kell biztosítani a felperesnek.
- [43] A felperes által sem vitatható az a tény, hogy a covid járvány idején irányadó korlátozó rendelkezések nemcsak a felperes, hanem az ország egész lakosságát érintették, közsímert, hogy a szabadlábon lévő lakosság szükséges vizsgálatainak elvégzésére sem került sor. Ezért az alperes mulasztása a vizsgálat későbbi elvégzésében nem állapítható meg. A rendelkezésre álló adatok szerint 2021. október 21. napján végeztek alvászavar miatt vizsgálatot a felperesnél, ahol megállapították a súlyos fokú alvászfüggő légzészavart. Javaslatot tettek a CPAP készülék beszerzésére, amelyre azonban a felperes csak térítés mellett volt jogosult. A

felperes már korábban, 2021. június-július hónapban felvette a kapcsolatot a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal és az ő közreműködésükkel érkezett meg az alvássegítő készülék, melynek használatát az alperes 2022. február 2. napján engedélyezte a felperes részére.

- [44] Olyan mulasztás az alperes részéről, amely alkalmas lenne a felperes által állított személyiségi jogok megsértésére, a készülék használatához szükséges vizsgálatok, a készülék beszerzése és annak engedélyezése során nem merült fel, miután a vizsgálatok későbbi időpontban történő elvégzése a covid járvány miatt volt, az alperes a csatolt dokumentumok alapján szükséges tájékoztatást beszerezte hogy miként lehet a felperes részére a készüléket biztosítani, amint lehetővé vált, a felperes vizsgálatát elvégezték, majd a felperes kérelmének 2022. január 5-én történő indítását követően az szűk egy hónappal a rendelkezésére is állt. Olyan mulasztás az alperes részéről, amely arányban nem állna a felperes védendő jogaival, e körben sem volt megállapítható, ezért a bíróság itt sem látott lehetőséget a személyiségi jogok megsértésének a megállapítására. Erre tekintettel a felperes keresetét elutasította.

Záró rész

- [45] A felperes pervesztes lett, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdésében foglaltak alapján köteles az alperes költségét fizetni, amely az ügyvédi munkadíjból áll. Ennek összezszerűségét a bíróság a 32/2023. (VIII.22.) IM rendelet 2. § a) pontjában foglaltak alapján határozta meg az alperes felszámításának megfelelően.
- [46] Az eljárás tárgyi illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt kereseti illetéket a felperes költségmentessége folytán az állam viseli a Pp. 95.§ (1) bekezdés c) pontjában foglaltak szerint.

Szeged, 2025. június 19.

törvényszéki bíró